

22. marts 2012.

**Transparency International.
Beretning 2011/2012.**

A. Indledning.

Først en lidt kontrafaktisk indledning, som imidlertid også er udtryk for en del af TI Danmarks mission.

Vi passerede den årlige, internationale antikorrupsionsdag den 9. december sidste år. Hvorfor gjorde man/vi ikke mere stads af denne begivenhed her i Danmark?

Forklaringen findes måske i den NIS-rapport(National Integrity System), som i januar blev offentliggjort af Transparency International Danmark, og som for første gang forsøger at give en samlet fremstilling af styrker og svagheder i det danske integritetssystem på antikorrupsionsområdet.

Et ganske ambitiøst forehavende, som kun er kommet i stand som et fælleseuropæisk projekt med over 20 deltagende EU-lande og med økonomisk støtte fra EU-kommission.

Rapporten er baseret på en fælles og ret stram systematik, som muliggør også en komparativ vinkel på europæisk plan.

Ikke at man uden videre kan sammenligne - herunder rangordne - de forskellige nationale bidrag, men man kan i kraft af den fælles spørgeramme få nyttige, parallelle indtryk af sammenlignelige institutioner, processer og regelsæt.

Dette kan anvendes til ikke bare at udpege svagheder i vort eget integritetssystem men også - og ikke mindst - til at lære af de lande, der måske på nogle punkter er kommet videre, end vi er i Danmark.

Det skal med det samme understreges, at der intet sprængstof som sådan er i rapporten og dog alligevel! Det samlede billede er tegnet op på en måde, som ikke lader sig misforstå.

Danmark er ganske vist anerkendt som et foregangsland i bekæmpelsen af korrupsion, ikke blot i vor egen opfattelse men også i udlandets. I en verden, hvor korrupsion og bestikkelse bliver stadig mere iøjnefaldende, er det af stor betydning, at der trods alt kan peges på samfund, der i betydelig udstrækning har kunnet holde sig fri for korrupsionens samfundsødelæggende onde.

Vi kender i Danmark også kun til et begrænset antal tilfælde af korruption i ordets klassiske forstand, og store korruptionsskandalen har ikke - som i flere tilfælde i andre lande - giver anledning til omfattende offentlig debat og bevågenhed. Ej heller til markante lovgivningsmæssige initiativer på området for korruptions-bekæmpelse.

Men! Vi har også haft vore sager.

Også vi må se i øjnene, at den store danske offentlige sektor med dens både hierarkiske organisering og stigende markedsførelse samt den private sektors øgede integration i verdenshandelen - ofte på helt andre vilkår end de hjemlige - rejser nye udfordringer. Udfordringer, som internationale organisationer som OECD og Europarådet gentagne gange har gjort os opmærksomme på i en kritisk sammenhæng, og som vi ikke uden videre kan forudsætte håndteret med eksisterende regler og institutioner.

Også vi er sårbare over for det faktum, at menneskeligt umådehold og grådighed til enhver tid vil være et problem, som omgivelserne må beskytte sig imod.

Også vi må erkende, at det til enhver tid må vurderes, om gældende regler er gode nok. Og selv om dette skulle være tilfældet, om de da håndhæves tilstrækkeligt omhyggeligt i praksis.

Også vi må vurdere, om vor udprægede tendens til at basere os på uformelle normer og kendte sædvaner altid kan begrundes i den forudsætning om homogenitet, sammenhængskraft og gensidig tillid, som den hviler på. Dette har historisk set ikke altid været tilfældet i Danmark, og vi har ingen garanti for, at det forbliver sådant uden en aktiv indsats fra de kræfter, der udgør styrken i vort integritetssystem.

Måske skal vi drage den konsekvens af den tilsyneladende sorgløse måde, hvorpå vi betragter kampen mod korruption her i landet, at denne kamp ikke blot skal omfatte korruption i ordets klassiske forstand, men gå videre til også at omfatte transparens og integritet i mere bred forstand på alle niveauer i samfundet.

Når vi til stadighed ligger så højt placeret på det internationale korruptionsindeks CPI, er det vigtigt at understrege, at dette kun vedrører omverdenens opfattelse af os, ikke nødvendigvis virkeligheden. Og er der i alle tilfælde overensstemmelse mellem lovgivningens regler og den daglige praksis?

NIS-rapporten om dette danske integritetssystem på korruptionsområdet blev lanceret ved et offentligt arrangement den 12. januar 2012, hvor vi med et panel af centralt placerede politikere gik nærmere ind på de udfordringer, der specielt retter sig mod det politiske

niveau. Emnet var ved denne lejlighed snævret ind til problemer i forbindelse med gældende regler og praksis i forbindelse med partistøtte, men tilgrænsende områder i form af lobbyisme og registrering af folketingsmedlemmers hverv blev også inddraget.

Spørgsmålet er, om der vil blive fulgt op på de løfter, som et flertal af de politiske partier gav før sidste folketingsvalg om at stramme op på reglerne om partistøtte, så det slås fast med syvtommersøm, at det demokratiske hensyn til vælgernes oplysning vejer tungere end hensynet til donorers anonymitet. Hvad skal den i øvrigt bruges til, hvis ikke det skulle være for i det skjulte at kunne udøve pression? Eller hvis dette ikke er tilfældet, hvad er der så galt i at punktere en sådan myte? Lad os håbe på et gennembrud på området nu!

Set i en større sammenhæng er de politiske partier naturligvis kun et delemne, og man skal passe på ikke at bære ved til bålet i form af en generel og negativ politikerholdning, som meget let kan blive et knæfald for en voxpop-holdning karakteriseret ved en overdreven vægt på personsager af enhver karakter, som kun kan tjene til at skade vort demokratiske system. Forholdene i den private sektor, i det finansielle system og på det kommunale niveau fortjener mindst samme grundige behandling. Vi stiller os gerne til rådighed for et yderligere arbejde også på disse områder.

Alligevel er der dog for politikere tale om positioner, hvortil der med rette kan stilles særlige krav om en høj integritetsstandard. Borgere overlader trods alt politikerne magten over egne livsvilkår, og TI Danmarks rolle er og bliver at være borgernes vagthund, som både på nationalt og internationalt plan støtter op om en stadig udvikling af samarbejdet og regler i kampen mod korruption. Også der, hvor andre kan lære noget af os.

Danmark har konsekvent klaret sig godt i alle større indikatorer for god regeringsførelse. Nogle forskere mener, at det relativt lave niveau for korruption i Danmark delvist kan forklares ved historiske faktorer, og de betragter enevælden i 1800-tallet som oprindelsen til den danske tradition for lav korruption, hvor den begyndte systematisk at slå ned på offentligt ansatte, der stjal fra statskassen, og hvor den indførte nye regler for lønninger og pensioner til tjenestemænd.

I nyere tid har Danmark også udvist et højt engagement mod korruption og deltaget aktivt i den internationale kamp mod korruption. Danmark har undertegnet og ratificeret adskillige anti-korruption konventioner, og DANIDA er internationalt kendt for at gennemføre en nul-tolerancepolitik over for korruption i bistandsprogrammer og for at have iværksat flere initiativer med henblik på at engagere både embedsmænd, civilsamfund og den private sektor i kampen mod korruption. Især kan nævnes deres støtte

til uddannelse af frivillige samfundsobservatører til at foretage on location kontrol af anvendelsen af bistandspenge og offentlige investeringer.

NIS-rapporten viser, at de danske retshåndhævelsesinstitutioner generelt opfattes som effektive og uafhængige institutioner, der i høj grad har offentlighedens tillid. Det gælder Rigsrevisionen, Folketingets Ombudsmand, politi og domstolsvæsenet. Offentlige institutioner - og i nogen udstrækning private virksomheder - opererer i almindelighed rimeligt gennemsigtigt, og giver bl.a. adgang til intern information gennem opdaterede hjemmesider.

Adfærdskodekser for offentligt ansatte har en positiv indvirkning på kontrol med korrupion og på god regeringsførelse, og der er etableret en åbenhedsordning for ministre.

E-forvaltning bidrager til den danske indsats for at skabe en åben, sikker og gennemsigtig regeringsførelse.

Der er også en række aktiviteter rettet mod den private sektor, som kan bidrage til at fremme kampen mod korrupion f.eks. sådanne, der er baserede på FN's Global Compact program og OECD-retningslinjerne for multinationale virksomheder. Dansk Industri (DI) og daværende Økonomi- og Erhvervsministerium har udviklet et CSR Kompas, inden for hvilket brancheforeninger og enkelte virksomheder kan udvikle deres egen adfærdskodeks og vurdere virksomhedens specifikke risici. Unik for det danske system er ligeledes, at virksomheder er pålagt at offentliggøre deres årsregnskaber Der er dog undtagelser herfra (enkeltmandsvirksomheder, kommanditselskaber, interessentskaber og filialer af udenlandske virksomheder), ligesom der med rette er peget på en bekymrende udvikling i retning af utilstrækkelige regnskabs- og revisionskrav.

Så meget – derfor - om vore egne fortræffeligheder. Uanset ovenstående har vi efter NIS-analysen og i samråd med NIS-rådgivningsgruppen trukket 6 områder frem, hvor vi mener, at der er plads for betydelige forbedringer og hvor der nu må handles. Vi har peget på:

1. Registrering af folketingsmedlemmers hverv og økonomiske interesser
2. Øget gennemsigtighed omkring privat partistøtte
3. Beskyttelse og rådgivning af whistleblowers
4. Opstramning af både lovgivning og praksis vedrørende aktindsigt
5. Afklaring og åbenhed om modtagelse af gaver for højerestående embedsmænd.

6. Øget inddragelse af civilsamfundsorganisationer i relevante sammenhænge.

Mere om dette senere.

B. Bestyrelsens eksterne aktiviteter.

Bestyrelsen har deltaget aktivt i pressede-batten og har løbende kommenteret relevante sager og offentlige diskussioner.

Bestyrelsen har herudover deltaget i en række internationale og nationale fora.

Af eksempler kan nævnes:

Deltagelse i ECA regionalt møde i Rumænien i juni måned.

Deltagelse i AMM Berlin i oktober måned.

Deltagelse i møde i Berlin 9-10. december.

Deltagelse i løbende møder vedrørende drøftelse af WOCO-initiativ om en mulig TI-konference i Danmark i 2013.

Deltagelse i møde i Udenrigsministeriet med repræsentanter fra Sankt Petersborgs bystyre, november måned.

Deltagelse i møde vedrørende et evt. fælles projekt i Marokko med Udenrigsministeriet (ambassaden).

Deltagelse i konference i Economic Forum i Polen i september.

Deltagelse i møde under besøg fra TI-S's administrerende direktør Cobus de Schwand her i januar.

Deltagelse i etablering af et selvstændigt Transparency International chapter i Grønland, som nu har fået godkendt status som TI Chapter in Formation, og som har fået udarbejdet en første præliminær NIS-rapport, også af NCG..

Deltagelse i forberedelser omkring den nye engelske antikorrupsionslovgivning.

Deltagelse i konference om IT-sikkerhed.

Deltagelse i konference om, hvordan man undgår og forebygger korruption for viceværter i et stort dansk ejendomsadministrationselskab.

C. Seminarer og konferencer.

TI Danmark var medarrangør af og deltog i Kick Backs – en festival om korruption - i samarbejde med Copenhagen Dance Arts

I forbindelse med det da aktuelle folketingsvalg i september 2011 afholdt TI Danmark herunder en debat om partistøtte. Panelet bestod ved den lejlighed af folketingskandidater fra 3 forskellige politiske partier og en professor fra Økonomisk Institut ved Københavns Universitet.

Under festivalen arrangerede TI Danmark en debat om korruption i Danmark, hvor både historiske og aktuelle perspektiver blev diskuteret.

Under festivalen arrangerede TI Danmark ligeledes en debat om de danske medier og korruption med henblik på en diskussion af de danske mediers effekt i den sammenhæng. Panelet bestod af en tidligere redaktør fra en af de største danske aviser og en repræsentant fra DanWatch.

TI Danmark afholdt endvidere et debatarrangement om aktiviteterne i danske virksomheder i udlandet og om, hvordan korruption i den forbindelse kan forebygges. Panelet bestod af repræsentanter for forskellige private virksomheder, der arbejder i udlandet, eller som i øvrigt arbejder som konsulenter i forebyggelse af korruption.

TI Danmark arrangerede endelig en debat om fattigdom og korruption sammen med MS Action Aid. Heri deltog en seniorforsker fra DIIS og de CSR-ansvarlige fra IFU.

D. TI Rapporter.

TI's Progress Report om OECD's antikorrupsionskonvention.

TI Danmark har opnået medlemskab af en hurtigt arbejdende international arbejdsgruppe, som skal evaluere den hidtidige rapportform, som har mødt en del kritik. Det kan nævnes, at Danmark er placeret i den bedste gruppe med "Active Enforcement".

Corruption Perception Index 2011 (CPI).

Indekset viser, at regeringer fortsat i betydelig grad ikke er i stand til at beskytte borgerne mod korrupsion, misbrug af offentlige midler, bestikkelse og fordækt beslutningstagen.

Transparency International har tidligere advaret om, at de omfattende folkelige protester flere steder i verden - ofte udløst af korrupsion og økonomisk ustabilitet – er tydelige udtryk for borgernes manglende tillid til deres ledere og til, at offentlige institutioner er gennemsigtige og ansvarlige.

I 2011 har vi set protester mod korrupsion skrevet på både rige og fattige demonstranternes bannere. Uanset om det drejer sig om et Europa ramt af gældskrise eller om en arabisk verden, der indleder en ny politisk æra, bliver de politiske ledere nødt til at lytte til kravet om en bedre regeringsførelse.

Indekset rangordner 183 lande fra 0 (meget korrupt) til 10 (ikke korrupt) på basis af det opfattede (perciperede) niveau for korrupsion i den offentlige sektor. Indekset anvender data fra 17 undersøgelser og vurderer faktorer som håndhævelse af anti-korrupsionslovgivning, adgang til information og tilstedeværelsen af interessekonflikter. To tredjedele af de rangordnede lande score mindre end 5.

Danmark ligger fortsat helt i indekset top og forøger i år sin score fra 9,3 til 9,4. Dermed indtager Danmark 2. pladsen efter New Zealand, som vi sidste år delte førstepladsen med. Somalia og Nordkorea (inkluderet i indekset for første gang) ligger sidst i indekset.

Lande med høj score demonstrerer samtidig, at over tid kan vedholdende bestræbelser på at bekæmpe korrupsion lykkes og blive til gavn for befolkningen

De fleste lande omfattet af det såkaldte arabiske forår rangerer i den nederste halvdel af indekset med en score under 4. Førend det arabiske forår brød igennem, advarede en Transparency International rapport vedrørende netop denne region om, at nepotisme, bestikkelse og protektion er en så dybt forankret del af det daglige liv, at selv de eksisterende antikorrupsionslove kun har begrænset betydning.

Eurozone-lande, der lider under gældskrisen – og hvor de offentlige myndigheders manglende indsats mod bestikkelse og skatteunddragelse er vigtige drivkræfter i denne krise - er placerede mellem de lavest scorende EU-lande.

Det skal nævnes, at i forbindelse med CPI-indekset 2011 blev en ændring af den nuværende metodik for opgørelsen af indekset diskuteret. Det blev dog besluttet to uger før lanceringen, at den gamle metode skulle bruges igen i år i stedet for den ellers planlagte nye metode, som i parentes bemærket ville have placeret Danmark på en ren 1. plads.

Nyt Eurobarometer.

Europa-Kommissionen har udgivet en EU-dækkende opinionsundersøgelse (Special Eurobarometer 374) om korruption. Resultaterne af denne undersøgelse fremhæver, at borgere i hele Europa opfatter korruption som et betydeligt problem. Rapporten omfatter holdninger og årsager og peger på de mest udsatte sektorer.

Resultaterne viser, at:

- De fleste europæere (74%) mener, at korruption er et stort problem i deres respektive land. Der er dog væsentlige regionale forskelle: 98% af respondenterne i Grækenland mener, korruption et stort problem, i modsætning til 19% af respondenterne i Danmark.
- Næsten halvdelen af alle europæere (47%) mener, at niveauet af korruption i deres land er steget i de seneste tre år. Dette er især tilfældet for respondenterne i Slovenien (74%), Cypern (73%), Den Tjekkiske Republik (70%), Portugal (68%) og Rumænien (67%).
- Borgerne mener, at korruption er særligt udbredt på niveauet for de nationale (79%), lokale (76%) og regionale (75%) offentlige institutioner.
- Ifølge respondenterne strækker korruption og misbrug af magt sig over hele den offentlige sektor – de nationale politiske ledere (57% af de adspurgte) og embedsmænds tildeling af offentlige opgaver i udbud (47%) er “de, der med størst sandsynlighed bliver betragtet som værende involverede i sådanne aktiviteter”.
- Desuden mener 67%, at korruption er en del af deres lands virksomhedskultur (88% af de adspurgte i Grækenland, Italien og Cypern).

Det skal dog nævnes, at Danmark dog trods alt det bedst placerede land i EU-undersøgelsen.

Bribe Payers Index (BPI).

ifølge en undersøgelse af 3.000 erhvervsledere fra både udviklede lande og udviklingslande er det at bestikke offentlige embedsmænd - når der gøres forretninger i udlandet - et ofte forekommende fænomen.

Transparency International rangerer i BPI-indekset 28 internationalt og regionalt førende eksporterende lande efter sandsynligheden for, at deres virksomheder betaler bestikkelse i udlandet. Virksomheder fra Kina og Rusland skønnes at være mest tilbøjelige til at bestikke i udlandet. Virksomheder fra Holland og Schweiz opfattes som værende mindst tilbøjelige til at bestikke.

Virksomheder er næsten lige så tilbøjelige til at betale bestikkelse til andre virksomheder som til lokale embedsmænd viser rapporten, der hermed fokuserer på business-to-business bestikkelse for første gang. Dette antyder, at korruption ikke kun er et problem for den offentlige sektor, men også for erhvervslivet selv og tilmed indebærer store finansielle risici for de involverede selskaber.

BPI 2011 også ser på sandsynligheden for, at virksomheder i 19 specifikke sektorer deltager i bestikkelse.

Offentlige værker og bygge- og anlægsvirksomhed scorer dårligst i undersøgelsen. Dette er i begge tilfælde sektorer, hvor korruption kan have katastrofale følger for borgere. Olie og gas sektorerne er også i høj grad udsat for bestikkelse.

Danmark er ikke omfattet af BPI 2011, men det kunne være ganske interessant at også danske virksomheder bliver inddraget fremover.

E. Særligt om TI-Sekretariatet i Berlin.

Genakkreditering af TI-Danmark er afsluttet i 2011 uden problemer.

En fælles international TI 2015-strategi er udformet og tiltrådt.

Den nyligt vedtagne engelske lovgivning på korruptionsområdet – der vil have en betydelig effekt på danske firmaer, der opererer i England – er udformet med støtte fra bl.a.

Transparency International. Den nye engelske lovgivning skaber et stærkt incitament for virksomheder, der agerer i England, til generelt at implementere retningslinjer og tiltag,

som modvirker, at virksomhedens personale giver eller modtager bestikkelse – også i form af facilitation payments.

Det kunne være spændende også at følge op herpå i Danmark.

F. Organisatoriske emner.

Der har været afholdt 13 bestyrelsesmøder siden sidste generalforsamling,

Sekretariatet er blevet forankret i form af NIS-projektansættelserne.

Vi forsøger i højere grad at målrette vore informationsaktiviteter. Således har TI Danmark etableret en ny hjemmeside med et opdateret design og en væsentlig mere tilgængelig information end tidligere.

TI Danmark har startet et Face book-site, hvor meddelelser om TI aktiviteter er offentligt tilgængelige.

TI Danmark sender nyhedsbreve ud om de aktiviteter, TI Danmark er involveret i.

Vi forsøger at udvide vor kreds af støttemedlemmer. Mulige nye TI-DK støttemedlemmer er aktuelt 2 større danske virksomheder.

Vi har i gennemførelsen af foranstående fået bistand fra frivillige, som har ydet en stor og uegennyttig indsats.

Ligeledes vil jeg også gerne benytte lejligheden til at takke udredningsteamet hos NCG og projektsekretariatet for et stort og kvalificeret arbejde i forbindelse med udarbejdelsen af NIS-rapporten, som går langt ud over, hvad de begrænsede økonomiske midler kan begrunde.

Og naturligvis en tilsvarende tak til mine bestyrelseskolleger, som har ydet en stor og uegennyttig indsats i løbet af det forgangne år.

G. Strategi 2012-2017.

TI Danmark er langt med et strategiarbejde, som forhåbentlig er afsluttet i nær fremtid.

Strategiplanen er en uddybning af tidligere års enkeltstående strategiplaner, som hermed samles og indtænkes i et 5-års perspektiv.

Både den samlede bestyrelse og sekretariatet har medvirket i processen frem mod en vision for, hvor TI Danmark vil være om 5 år. Strategien er blevet diskuteret på flere strategimøder og bestyrelsesmøder. Dertil har frivillige og sekretariatet forestået en række kortlægninger af fokusområder.

Følgende beskriver i hovedtræk det nuværende stade for strategiarbejdet, som – skal det understreges - endnu ikke er afsluttet.

1. Vision.

TI Danmarks vision er, at arbejder for at styrke et ikke-korrupt Danmark kendetegnet ved en høj grad af integritet og gennemsigtighed.

TI Danmarks vision er at blive landets førende videns- og netværkscenter indenfor korruptionsbekæmpelse. Organisationen vil arbejde for at skabe alliancer med ligesindede organisationer og førende eksperter indenfor korruption – både i teori og i praksis. TI Danmark vil derfor opbygge landets største anti-korruptionsnetværk, der hele tiden sørger for at samle den sidste nye viden om korruption og gøre den tilgængelig for interessenter og befolkningen. TI Danmark vil stræbe efter altid i eller uden for sit netværk at kunne henvise til den førende ekspert indenfor et givent område, der relaterer sig til korruption.

Formålet med at være et videnscenter på antikorrupsionsområdet er at skabe bevidsthed om utilstrækkeligheder i det danske anti-korrupsionsværn og advokere for tiltag, der dæmper op for sådanne mangler. TI Danmark vil have fokus på områder, hvor manglende adgang til offentlig information er en selvstændig barriere, såvel indenfor den offentlige som den private sektor.

Overordnet arbejder TI Danmark for:

- At opbygge viden om antikorrupsionsområdet gennem partnerskab med ligesindede organisationer og miljøer.
- At bidrage til at sætte fokus på og styrke nationale tiltag mod korruption, samt følge op på implementering.
- At systematisere viden og informere om tiltag mod korruption.
- At deltage i den offentlige debat vedrørende korruption.
- At deltage i TI's internationale programarbejde.

2. Programmålsætninger.

Programmålsætningerne tager udgangspunkt i resultaterne af NIS-analysen, de førnævnte 6 indsatsområder.

2.1. Registrering af folketingsmedlemmers hverv og økonomiske interesser

Baggrunden herfor er, at der i øjeblikket ikke er særlige regler, der gør det muligt at kontrollere, om folketingsmedlemmerne opfører sig etisk og ansvarligt. Der findes ikke et adfærdskodeks eller særlige habilitetsregler for medlemmer af Folketinget ej heller regler for f.eks. modtagelse af gaver eller regler om erhvervsmæssig beskæftigelse efter nedlæggelse af mandat. Der er ikke et lobbyregister, og folketingsmedlemmerne skal ikke oplyse, hvilke personer eller organisationer, der henvender sig til dem. Der er heller ikke nogen instans, der beskæftiger sig med integritet og etik i Folketinget. Fraværet af sådanne ordninger gør det særlig vigtigt, at offentligheden har adgang til oplysninger om folketingsmedlemmernes hverv og økonomiske interesser, således at vælgerne selv kan afgøre, om de mener, at folketingsmedlemmer agerer for egen vindings skyld.

2.2. Øget gennemsigtighed omkring privat partistøtte

TI Danmark anbefaler, at der udarbejdes præcise regler omkring partistøtte, som sikrer gennemsigtighed i forhold til finansiering af politiske partier. Der er ikke noget, der tyder på, at partierne ikke overholder de regler, som findes om offentlighed omkring finansiel information. Konklusionen er snarere, at den eksisterende lovgivning er utilstrækkelig og ikke sikrer den ønskelige grad af gennemsigtighed.

Det anbefales, at nye regler på området udarbejdes i overensstemmelse med de guidelines, som er givet af GRECO i deres seneste evalueringsrapport om partifinansiering i Danmark. Ifølge GRECO bør en ny lov om partifinansiering indeholde følgende elementer:

- Angivelse af præcise beløb i partiernes regnskaber for alle private bidrag over 20.000 kr.
- Præcise retningslinjer vedrørende opgørelse af værdi for donationer i form af naturalier og tjenesteydelser, som skal fremgå af partiernes regnskaber.
- Regler, der kan sikre en forøgelse af gennemsigtigheden omkring donationer i forbindelse med valgkampe.
- Regler, der kan sikre en forøgelse af gennemsigtigheden omkring donationer til enkeltkandidater.
- Fleksible og effektive sanktionsmuligheder.

2.3. Beskyttelse og rådgivning af whistleblowers

Flere undersøgelser viser, at mange offentligt ansatte ikke benytter sig af deres eksisterende ytringsfrihed og meddeleret af frygt for negative følgevirkninger. Dette forhold må give anledning til stærk betænkelighed. TI Danmark anbefaler derfor, at der oprettes en rådgivningsinstitution, for både offentligt og privatansatte, hvor man kan henvende sig for at få råd og vejledning som whistleblower. Det er afgørende, at et sådant organ dækker såvel den private som den offentlige sektor, og at det bliver muligt for potentielle whistleblowere straffrit at kunne bryde gældende tavsheds- og loyalitetsforpligtelser, som led i den nødvendige dokumentation af deres handlemåde.

Som en umiddelbar forbedring af tilstanden bør der tages initiativ til, at den økonomiske sikring ved uberettigede indgreb i ansættelsen øges betydeligt, herunder at der kan anvendes omvendt bevisbyrde i denne type sager, og at information om ytringsfrihed samt meddeleret styrkes og indgår i uddannelsen af offentlige ledere.

Vi har med tilfredshed noteret os de seneste udviklinger vedr. frivillige ordninger i den private sektor, de første kommunale whistleblowerordninger og et fælles EU-initiativ for finanssektoren. Der sker virkelig meget på dette område for tiden, og vi har vor andel heri.

2.4. Opstramning af både lovgivning og praksis vedrørende aktindsigt

Der er et betydeligt behov for modernisering af offentlighedsloven og dertil relateret lovgivning. Der er fremsat et forslag til en ny lov om offentlighed i forvaltningen, som for tiden er under behandling i Folketinget. Lovforslaget rummer en række forbedringer, men også nogle tilbageskridt i forhold til den gældende lov. Således skal rækkevidden af undtagelser for ministerbetjening reduceres i betydeligt omfang. Det må herunder sikres, at endelige faglige vurderinger, der indgår som en del af ministerbetjeningen, ikke undtages. Endvidere bør undtagelsen fra aktindsigt af dokumenter, der udarbejdes og udveksles mellem ministre og folketingsmedlemmer i forbindelse med sager om lovgivning eller tilsvarende politisk proces, helt udgå. Det må understreges, at reglerne om journaliseringspligt og aktindsigt bør gælde for alle, herunder også spindoktorer og andre særlige rådgivere. Yderligere bør postlister gøres obligatoriske, uden brug af lovforslagets forsøgsperiode.

Erfaringer har ligeledes vist, at reglerne om aktindsigt i forbindelse med offentlige indkøb og salg administreres for stramt, hvilket bør føre til en præcisering af rækkevidden af disse regler. Endelig bør der iværksættes initiativer til at højne forvaltningskulturen omkring behandling af sager om aktindsigt. I denne sammenhæng bør der ses kritisk på, at behandlingstiden for klagesager er alt for lang.

2.5. Afklaring og åbenhed om modtagelse af gaver

Der er behov for mere institutionsspecifikke retningslinjer og vejledninger på området. Derudover vil oprettelse og føring af offentliggjorte gavelister for topembedsmænd (f.eks. kontorchefer og opefter) give bedre gennemsigtighed. De offentlige gavelister for ministre føres og offentliggøres hver måned og omfatter: repræsentationsudgifter, udgifter til tjenesterejser, modtagne gaver, officielle repræsentative opgaver samt aktiviteter for den kommende måned. En lignende ordning anbefales indført for offentlige embedsmænd på chefniveau.

2.6. Øget inddragelse af civilsamfundsorganisationer i relevante sammenhænge

Der findes i Danmark en langvarig praksis for at inddrage civilsamfundets organisationer i forbindelse med udarbejdelse af politiske initiativer. TI Danmark anbefaler, at man fortsætter denne tradition ved at fastlægge en minimumsperiode på mindst fire uger for modtagelse af hørings svar fra interesseorganisationer. Derudover anbefales det specifikt, at Folketinget inddrager civilsamfundsorganisationernes i det videre arbejde med de initiativer og problemstillinger, som er blevet behandlet i denne rapport og generelt i de bestræbelser, der mere bredt og internationalt udfoldes i forbindelse med anti-korrupsionsarbejde, hvor danske beslutningstagere og virksomhedsledere deltager.

Som et yderligere 7. målsætninger arbejder vi netop i disse dage på et initiativ rettet mod at øge opmærksomheden om korruption blandt private virksomheder, herunder forøge danske virksomheders indsigt i og forståelse for de korrupsionsrisici, de skal være opmærksomme på i Danmark, men i særdeleshed også på de internationale markeder. Initiativer søges foldet ud i et samarbejde både med CBS og PwC, og vil muligvis komme til at omfatte både en konference og en særlig årlig tildeling af en dansk integritetspris..

3. Organisatoriske målsætninger

Det er afgørende for realiseringen af TI Danmarks langsigtede strategi, at der etableres et fast sekretariat af en vis størrelse (minimum 2 ansatte). Organisationen har brug for et sekretariat af en sådan størrelse, for at der kan være overskud til at beskæftige sig med arbejdsopgaver af mere faglig karakter frem for rent administrative opgaver. Og for at kunne opbygge, fastholde og udnytte et slagkraftigt netværk af frivillige eksperter

Der vil tilsvarende være et løbende behov for rekruttering af frivillig arbejdskraft til mere konkrete opgaver. Derfor er det afgørende, at TI Danmark definerer strategier for,

hvorledes man kan engagere og fastholde frivillige. Med et fast sekretariat vil der være mulighed for at få udviklet sådanne strategier og fremgangsmåder.

For at sikre en bredere opbakning vil TI DK øge tilslutningen til organisationen med 20 %, gældende både almindelige medlemmer samt støttemedlemmer.

TI DK skal ligeledes prioritere udarbejdelsen af en kommunikationsstrategi, som afdækker vores målgruppe, samt en fundraising strategi, som kan danne grundlag for den fremtidige finansiering af et fast sekretariat.

4. Finansiering af planen.

Planen vil blive søgt finansieret ved såvel øgede kontingentindtægter fra ordinære medlemmer og støttemedlemmer som ved ansøgning om støtte fra virksomheder, fonde og myndigheder til konkrete projekter eller formål.

5. Risici.

Der er en risiko for, at TI Danmarks arbejde bliver hæmmet af den udbredte antagelse om, at korruption ikke er et væsentligt problem i Danmark.

Danmark fremstår i internationale målinger og indekser som et af de mindst korrupte lande i verden og vi har i de seneste Corruption Perception Index (CPI) været placeret helt i toppen. Dette er selvfølgelig positivt i sig selv, men. sådanne indekser kan være misvisende i den forstand, at der i tilfældet med CPI'en er tale om en måling af opfattelser af korruption. Her er det afgørende, hvordan korruption defineres af de tilspurgte. Hvis korruption defineres som bestikkelse, hvad der synes at være en udbredt tendens til, er der ikke meget korruption i Danmark. Den seneste opinionsundersøgelse, foretaget af Transparency International peger på, at bestikkelse for at få adgang til en offentlig service (borgerservice, uddannelse, lægehjælp, domstole og politi) er stort set ikke eksisterende i Danmark. 99 % af de adspurgte oplyser, at de ikke har betalt bestikkelse indenfor det sidste år.

Billedet af Danmark som en korruptionsfri zone er imidlertid ikke så entydigt, når det drejer sig om økonomisk kriminalitet og favorisering i tilknytning til modtagelse af gaver på offentlige og private arbejdspladser. Ifølge en opinionsundersøgelse fra 2009 har 13% af danskerne oplevet en kollega tage imod en gave fra en borger eller en kunde, der har haft

forventning om en modydelse. 9 % af de adspurgte har set en kollega tage imod en pengegave. Hver femte ansatte i hver af de danske regioner har set en kollega misbruge sin stilling til at komme foran i køen til behandling i sundhedsvæsenet, og 30 % af befolkningen har oplevet en eller anden form for uberettiget (udelukkende på grund af tilhørsforhold) favorisering af familie eller venner til stillinger eller opgaver. Sådanne undersøgelser er med til at indikere, at der kunne være tale om korrump adfærd i både den offentlige og den private sektor.

Det er derfor afgørende for TI Danmark at få slået fast, at korruption indeholder mere end bestikkelse og at Danmark ikke skal tage det for givet, at vi er placeret så positivt i de internationale indekser. Samtidig er det vigtigt at understrege behovet for mere forskning på området. NIS-studiet er et skridt i den retning.

6. Implementering.

TI DK vil implementere 5-årsstrategien ved fokusering på et bestyrelsesfæstnet ansvar for gennemførelsen af de enkelte målsætninger og den overordnede vision i overensstemmelse med ovenstående, hvor en klar opgave- og ansvarsfordeling karakteriserer arbejdsformen.

Samtidig vil der blive lagt vægt på at tilgodese alle involveredes kompetencer og præferencer og søge samarbejde med relevante partnere på udvalgte områder

Offentligheden og TI DK's medlemmer vil blive søgt mobiliserede ved målrettede kampagner og et tæt samarbejde med de dele af pressen og medieverdenen, som på seriøs vis arbejder med – eller kan bringes til at arbejde med – antikorrupsionsområdet.

TI DK vil arbejde for at etablere sig som videnscenter gennem et større netværk af eksperter indenfor antikorrupsionsområdet. Eksperter vil blive inddraget i udformningen af policy papirer på kerneområder for TI DK's arbejde. Derved søger TI DK at skabe gennemslagskraft og ejerskab for interessenter i organisationens arbejde.

TI DK vil arbejde for et styrket nordisk samarbejde. Et sådan samarbejde vil danne grobund for en sammenligning af de nordiske antikorrupsionssystemer og dermed sætte fokus på best practice og på områder, hvor Danmark kan forbedre regler og praksis omkring gennemsigtighed.

TI DK vil ligeledes løbende advokere for vore synspunkter over for offentlige og private beslutningstagere, herunder søge at blive inddraget i lovforberedende arbejde af relevans for vores vision.

TI DK vil fastholde og rekruttere medlemmer og støttemedlemmer gennem nyhedsbreve og involvering.

TI DK's primære metoder for at opnå strategien er ved:

- Anvendelse af bestyrelsens og samarbejdspartneres viden og ressourcer.
- Etablering af et netværk af eksperter indenfor antikorrupsionsområdet
- Styrket nordisk samarbejde og vidensdeling
- Afholde og deltage i offentlige arrangementer
- Advokere for vores synspunkter gennem breve til beslutningstagere, i pressen, via sociale medier og vores hjemmeside
- Informere og løbende inddrage medlemmer og støttemedlemmer i foreningens arbejde.

7. Monitorering, evaluering og læring.

Anbefalingerne fra NIS-studiet vil fungere som måleindikatorer for TI Danmarks arbejde og for hvordan TI Danmark har været i stand til at rykke ved dagsordenen. NIS-rapporten ekspliciterer status for TI Danmark i 2011, og ved at sammenligne hermed vil der vise sig et billede af fremgang, tilbagegang eller status quo.

Til slut nogle få ord om en evalueringsrapport vedr. Transparency International-bevægelsen, den såkaldte NORAD-rapport. Rapporten er ganske positivt stemt over for TI-bevægelsen, men peger dog på behovet for en mere stabil finansiering, samt at Transparency International skal være bedre til at sælge sig selv. Måske mest interessant er, at TI Danmark figurerer som arketyper på et velfungerende chapter med begrænsede økonomiske ressourcer til rådighed